

PRAKTIJK IN BEELD: PLAATJE PRAATJE DAADJE

De KVLO gaat met zijn tijd mee. De site gaat een steeds belangrijkere plaats innemen in de communicatie met de leden. Nu zijn veel LO-docenten niet zulke 'lezers'. En laten we eerlijk zijn, we hebben vaak veel woorden nodig voor iets dat we met enkele seconden in beeld kunnen brengen. Daarom zet de KVLO nu filmbeelden in om over de praktijk te communiceren. Door: Maarten Massink

Dagelijks kijken we naar 'bewegende leerlingen' en hebben onmiddellijk een oordeel over de kwaliteit van het bewegen, al dan niet terecht. Lastiger wordt het als we die kwaliteit en kwaliteitsverschillen moeten gaan opschrijven. Toch is er wel behoefte aan om verschil in kwaliteit te kunnen duiden. In de klas met leerlingen kun je met voorbeelden laten zien wat de goede manier van bewegen is in een bepaalde situatie. Of wat de volgende stap is in de ontwikkeling van een (bewegings)vaardigheid. Beelden zijn veel directer en geven meer duidelijkheid. Uit onze opleiding kennen we de trits; *plaatje, praatje, daadje*. En wel in die volgorde.

ZICHTBAAR GEDRAG

Het *Basisdocument voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs*, een uitgave van het Jan Luitingfonds, heeft onder andere als opdracht meegekregen voor klas 1 tot en met 3 de na te streven kwaliteit van het vak te omschrijven. Deze kwaliteit moet met name zichtbaar worden in het 'gedrag' van leerlingen. Hun bewegingsvaardigheden, regelvaardigheden en omgangvaardigheden worden beschreven in de kernactiviteiten die gangbaar zijn (of zouden moeten worden) in de LO lessen. De beschrijving van waarneembaar (beweeg-, regel-, omgangs-)gedrag is ingedeeld in vier niveaus; zorg, basis, vervolg en gevorderd.

Deze beschrijvingen kunnen nooit het volledige beeld oproepen waar een docent LO juist zo'n behoefte aan heeft. Daarom staan er nu ook beelden op de site van de KVLO die de deelnameniveaus weergeven. Hoe komt u op deze site terecht?

- Via 'Mijn KVLO'
- Klik op 'Praktijk'
- Klik op 'Basisdocument in beelden: overzicht'

FILMBEELDEN

Dan ziet u een overzicht van alle kernactiviteiten die in het *Basisdocument* beschreven worden. Daarachter staan de deelnameniveaus vermeld. Als in een cel 'film' staat aangegeven, kunt u hier op klikken en de kernactiviteit en het bijbehorende niveau bekijken.

U krijgt dan een scherm met bewegende beelden en de verwijzing naar de pagina in het basisdocument waar de kernactiviteit en het deelnameniveau beschreven staat. De tekst bij de beelden is summier gehouden. Het scherm is klein maar kan via de rechter muisknop met 'uitzoomen' beeldvullend worden.

Er staan inmiddels meer dan honderd filmpjes op van één à twee minuten per filmpje.

De beelden zijn gemaakt op verschillende scholen bij verschillende docenten. Ook drie groepen studenten van de Calo Zwolle hebben aan een flink aantal filmbeelden gewerkt. Het maken van deze beelden was volgens de studenten een leerzaam proces. Ze hebben zich verdiept in de kernactiviteiten en deze besproken met de stagedocent. Daarna zijn beelden geselecteerd die het deelnameniveau het duidelijkst illustreren.

Voor atletiek- en turnactiviteiten is het relatief eenvoudig de beelden te maken en te selecteren. De kernactiviteiten en

deelnameniveaus zijn vrij geïsoleerd in beeld te brengen. Voor spelactiviteiten ligt dat wat gecompliceerder. Niet alleen de speler van het betreffende niveau moet in beeld worden gebracht, maar ook de medespelers waar zijn acties mee samenhangen. Dit vraagt veel filmbeeldmateriaal om daar uiteindelijk die beelden uit te selecteren die kenmerkend zijn voor het deelnameniveau. Het is veel bewerklijker hier de deelnameniveaus van spel mee te illustreren. Maar het is wel een uitdaging.

HERKENBAAR

Voor docenten LO en voor vakgroepen is het interessant de beelden te bekijken. Zijn de kernactiviteiten herkenbaar en komen de deelnameniveaus overeen met de eigen praktijk? Allicht zullen de deelnameniveaus wel herkend worden. De vraag met betrekking tot de kwaliteitsduiding van de eigen praktijk is of de verhouding ook overeenkomt zoals deze in het *Basisdocument* wordt aangegeven: basis – 40%, vervolg – 30%, gevorderd – 20%, zorgniveau 10% van de leerlingen. Ook interessant is om te kijken of je als LO-docent of als vakgroep de bewegingsniveaus hetzelfde zou benoemen. Dit kan aanleiding geven tot een gesprek of discussie over de eigen praktijk. Hoe komt het dat zoveel leerlingen van ons het basisniveau nog niet halen... of juist veel meer leerlingen op vervolg of gevorderd niveau zitten?

UITWISSELING

We zitten in de beginfase van het verzamelen van beelden. Over sommige beelden zijn we zeer tevreden, maar er staan ook beelden op die we als start voorlopig goed genoeg vinden, hoewel ze voor verbetering vatbaar zijn. We willen een ieder oproepen die zelf beelden heeft gemaakt of wil maken, deze met ons uit te wisselen. Deze beelden dienen goed de kernactiviteiten en deelnameniveaus van het *Basisdocument* te illustreren. Daarmee willen we de site een dynamisch instrument maken en komen tot een 'filmbeeldenbank'.

Maar ook diegenen die alternatieven hebben voor de kernactiviteiten worden uitgenodigd filmbeelden te leveren die op de site een plekje kunnen krijgen. Het gaat dan om kernactiviteiten anders dan in het *Basisdocument* beschreven. Deze moeten dan volgens de makers goed te gebruiken zijn om deelnameniveaus binnen een leerlijn (bijvoorbeeld springen binnen turnen) mee aan te geven. Deze kernactiviteiten en deelnameniveaus worden dan helder in korte filmpjes van één tot twee minuten in beeld gebracht. Hiermee kan een soort schaduwdocument naast het *Basisdocument* ontstaan die voeding geeft aan een discussie over na te streven kwaliteit. Dit kan weer een belangrijke bron zijn bij toekomstige aanpassingen van het *Basisdocument* dat daarmee ook een dynamisch document kan worden in de vakwereld. Hier ligt mijn inziens een enorme uitdaging voor de vakwereld, met name de initiële opleidingen. Daar kunnen studenten met opdrachten over het in beeld brengen van het *Basisdocument*, of alternatieven daarvan, zeer concreet werken aan kwaliteitsduiding.

UITDAGING

Maar er liggen nog twee uitdagingen in het verschiet. Ten eerste zijn we begonnen met alleen nog maar de bewegingsactiviteiten op zich in beeld te brengen. De volgende uitdaging is om deelnameniveaus in beeld te brengen van 'bewegen regelen', 'bewegen en gezondheid' en 'bewegen beleven'. Hoe ziet 'betrokkenheid bij de les' er uit? Iedere docent heeft er een beeld bij. Maar probeer basis-, vervolg-, gevorderd- en zorgniveau, zoals beschreven, of volgens eigen bevinden, maar eens in beeld te brengen. We houden ons aanbevolen voor goede beelden.

De tweede uitdaging is kijken of de niveauomschrijvingen ook een aanleiding kunnen zijn voor een leerlingvolgsysteem, of een rapportage en beoordeling van leerlingen. Hiermee kan een waardevol instrument ontstaan om snel aan leerlingen, ouders, collega's, schoolleiders duidelijk te maken welke ontwikkeling leerlingen kunnen doormaken of hebben doorgemaakt.

Hierover zijn gesprekken gaande.

Activiteitengebied	Leerlijn	Thema	Kernactiviteiten per periode	Niveau			
				Basis	Vervolg	Gevorderd	Zorg
Atletiek	Lopen		Oriëntatie				
			Uitbouw				
			Duurloop				
			Afstandregistratieloop				
			8 minuten loop				
			Inventarisatieloop				
			Pilonnenloop				
			Recreatieloop				
			Sprint				
			Vliegende start 40 m.				
Startblokken, 40m.	film	film	film	film			
Springen			Hordenloop 60m.				
			Estafetteloop 80m. (2x 40m)	film	film	film	film
			Intro-film				

Voorbeeld van het overzicht op de site

Ten slotte spreek ik de wens uit dat 'Praktijk in beeld' ertoe leidt dat de vuistregel 'plaatje, praatje, daadje' niet alleen beperkt blijft tot het lesgeven. Het 'plaatje', de beelden op de site, leiden hopelijk tot een 'praatje', discussie in de vakgroep en landelijk en daarna tot een 'daadje', herziening van de eigen praktijk indien nodig.

Met dank aan de Calo-studenten voor de beelden:

Maaïke Metze, Hanne Leeuwdrant, Maarten Nijboer, Siemon Beerte, Ruben Sophaheluwakan, Gerwin Poort, Lars Aalders, Gijs Niessink, Mirjam Schollens, Melanie Wellenberg, Amanda Meijaard, Moniek Jansen, Tessa Wiers, Vincent van de Heide, Philip bouw

Begeleidster: Gerie ten Brinke

Correspondentie: M.Massink1@chello.nl